

Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Sławkowie
Szkoła Podstawowa nr 2
Liceum Ogólnokształcące

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH W
ZESPOLE SZKÓŁ IM. JANA PAWŁA II
W SŁAWKOWIE**

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r Prawo oświatowe
2. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016r o działaniach antyterrorystycznych
3. Ustawa Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982r
4. Ustawa Kodeks Cywilny z dnia 23 kwietnia 1964r
5. Ustawa Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997r
6. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. Nr 89, poz. 590).
7. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. Nr 62, poz.558 z późno zm.).
8. Ustawa z dnia 21 czerwca 2002r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. Nr 113, poz. 985 z późno zm.).
9. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz. U. z 2002 r., nr 7, poz. 58 z późno zm.).
10. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2002r., Nr 147, poz.1229 z późno zm.).
11. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U z 2006 nr 191, poz. 1410).
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz.U z 1993 nr 91, poz. 421).
13. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późno zm.).
14. Ustawa z dnia 26 października 1982 o postępowaniu w. sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. nr.11, poz.109 z późno zm.).
15. Ustawa z dnia 9 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2003.-1. Nr 24, poz.198
16. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r., nr 147, poz. 1231 z późno zm.)
17. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650tekst jednolity)
18. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2003 r. Nr.21, poz. 94 z późno zm.)
19. Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr.6, poz. 69.

1. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

1. Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do pedagoga szkolnego/psychologa, a w przypadku gdy go nie zastanie, do sekretariatu szkoły. Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrekcji o zaistniałej sytuacji.
2. Pedagog szkolny/psycholog zobowiązany jest do udania się do sali wskazanej przez nauczyciela i ustalenia przeszkadzających uczniów, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia np. do gabinetu pedagoga/psychologa lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora/wicedyrektora.
3. Pedagog szkolny/psycholog przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia
4. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole, na wniosek pedagoga/psychologa wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
5. Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, pedagog/psycholog powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły, wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
6. Jeżeli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach postępowania, należy postępować według tych procedur.
7. Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie aktualnie popełnili wykroczenie).

2. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia

1. Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej lub fizycznej.
2. Powiadamia wychowawców uczniów, pedagoga/psychologa szkolnego, dyrektora o zdarzeniu.
3. Dyrektor w przypadku agresji fizycznej powiadamia pielęgniarkę (jeśli jest na terenie szkoły) lub w sytuacjach koniecznych wzywa Pogotowie.
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela - świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków)
5. Wychowawca sporządza notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany), przechowuje ją w zeszycie wychowawcy.
5. Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji lub ich wzywa (w uzasadnionych przypadkach)
6. Wychowawca zgłasza sprawę do pedagoga szkolnego i dyrektora/wicedyrektora szkoły.
7. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem/wicedyrektorem szkoły uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.
8. Wychowawca przekazuje rodzicom w formie pisemnej lub ustnej informacji na temat zastosowanych wobec ucznia konsekwencji.
9. Pedagog szkolny/psycholog wspólnie z dyrektorem szkoły podejmują wspólnie decyzje o ewentualnej konieczności powiadomienia Policji
10. Psycholog/pedagog szkolny udzielają wsparcia terapeutycznego ofierze oraz rodzicom
11. Psycholog/pedagog szkolny przeprowadza rozmowę ze sprawcą ustalając formy zadośćuczynienia względem ofiary,

12. Wychowawca wspólnie z pedagogiem/psychologiem opracowują działania wspierające wszystkich świadków zdarzenia (jeśli jest taka konieczność) oraz działania profilaktyczne względem sprawcy

3. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły

1. Zgłoszenie aktu wandalizmu do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora/wicedyrektora szkoły przez nauczyciela lub wychowawcę.
3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia i szacuje straty.
4. Wychowawca powiadamia rodziców i pedagoga szkolnego/psychologa.
5. Wobec ucznia stosuje się sankcje zgodne ze statutem szkoły.
6. W szczególnych przypadkach powiadamiana jest policja, decyduje dyrektor/wicedyrektor.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w zeszycie wychowawcy.

4. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia i konfiskuje papierosy.
2. Zawiadamia wychowawcę klasy.
3. Wychowawca zawiadamia rodziców i pedagoga/psychologa.
4. Wobec ucznia palącego na terenie szkoły stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i wpisania jej do dziennika oraz powiadomienia rodziców,
6. W przypadku e-papierosów nauczyciel odbiera e-papierosa i znosi do sekretariatu, z którego odbiera rodzic- podpis zostawienia i odbioru.

5. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna

1. Rozmowa nauczyciela z uczniem prowadzona bezpośrednio po zaistniałym zdarzeniu o charakterze dyscyplinującym i powiadomienie wychowawcy.
2. W przypadku powtarzających się sytuacji - powiadomienie rodziców i pedagoga/psychologa.
3. Wychowawca i pedagog/psycholog opracowują plan pracy z uczniem - kontrakt.
4. Wobec ucznia, który nie przestrzega zasad kontraktu stosuje się system kar zawartych w statucie szkoły. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia wpisania do dziennika.

6. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły

1. Nauczyciel obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego zaprzestania bójki, w razie potrzeby rozdziela uczniów przy pomocy innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
2. W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel w pierwszej kolejności powiadamia dyrektora szkoły i pielęgniarkę, pielęgniarka powiadamia pogotowie ratunkowe.
3. Nauczyciel powiadamia wychowawcę i pedagoga/psychologa, wychowawca rodziców

- ucznia poszkodowanego.
4. W przypadku braku obrażeń i niepokojących objawów nauczyciel zawiadamia wychowawcę i pedagoga/psychologa, którzy przeprowadzają rozmowę z uczestnikami bójki.
  5. Wychowawca klasy wraz z pedagogiem/psychologiem przekazują informację dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły, sporządzana jest notatka ze zdarzenia.
  6. Dyrektor decyduje o konieczności powiadomienia Policji, do której należy dalsze postępowanie względem sprawcy i ofiary,
  7. Pedagog/psycholog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem, w szczególnych wypadkach Policję lub Sąd Rodzinny.
  7. Wychowawca zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów.
  8. Wobec uczestników zajęcia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
  9. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i zapisania jej w dzienniku.
  10. Psycholog/pedagog szkolny udzielają wsparcia terapeutycznego ofierze oraz rodzicom
  11. Psycholog/pedagog szkolny przeprowadza rozmowę ze sprawcą ustalając formy zadośćuczynienia względem ofiary,
  12. Wychowawca wspólnie z pedagogiem/psychologiem opracowują działania wspierające wszystkich świadków zdarzenia (jeśli jest taka konieczność) oraz działania profilaktyczne względem sprawcy

7. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły

- 1 Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.
- 2 Następuje wyjaśnienie okoliczności zajęcia kradzieży:
  - w przypadku kradzieży przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą.
  - w przypadku kradzieży wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest dyrektor/wicedyrektor szkoły i pedagog/psycholog.
- 3 W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajęcia oraz pedagoga/psychologa.
- 4 Wychowawca lub pedagog/psycholog powiadamia kuratora sądowego winnego ucznia, jeśli ten sprawuje opiekę nad nim.
- 5 Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i wpisania jej do dziennika.
- 6 W szczególnych przypadkach (decyduje pedagog lub dyrektor/wicedyrektor) powiadamiana jest Policja lub Sąd Rodzinny.
- 7 Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
- 8 Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za przedmioty wartościowe lub niedozwolone przyniesione do szkoły.
- 9 Psycholog/pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z winnym ustalając formy zadośćuczynienia względem poszkodowanego,
- 10 Wychowawca wspólnie z pedagogiem/psychologiem opracowują działania wspierające względem poszkodowanego (jeśli jest taka konieczność) oraz działania profilaktyczne względem winnego.
- 11 W przypadku nie ustalenia winnego w klasie ucznia poszkodowanego wychowawca przeprowadza prewencyjną rozmowę z uczniami.

8. Postępowanie wobec ucznia wagarującego

1. Wychowawcy klas i pedagog/psycholog szkolny comiesięcznie monitorują frekwencję uczniów, szczególnie uczniów wagarujących
2. Po każdej nieusprawiedliwionej nieobecności wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę wyjaśniającą lub kieruje go do /psychologa szkoły
3. Nieusprawiedliwiona nieobecność od 30% do 50% powoduje dwukrotne wysłanie zawiadomienia do rodziców (załącznik nr 1)
4. Jeżeli po dwukrotnym wysłaniu zawiadomienia nieobecności ucznia nadal utrzymują się w granicach 30-50%, dyrektor szkoły powiadamia policję.
5. Jeśli nieusprawiedliwione nieobecności ucznia przekroczą 50% zrealizowanych w ciągu miesiąca, do rodziców ucznia wysyłane jest upomnienie (załącznik nr 2)
6. Dwukrotne, bezskuteczne wysłanie upomnienia do rodziców i brak poprawy frekwencji u ucznia powoduje skierowanie wniosku do organu prowadzącego o karę administracyjną (załącznik nr 3)
7. Pełnoletni uczeń liceum, który nagminnie wagaruje i jest nieklasyfikowany z powodu nieusprawiedliwionych nieobecności i nie rokuje nadziei na poprawę sytuacji, może być na wniosek dyrektora szkoły po zaopiniowaniu przez radę pedagogiczną skreślony z listy uczniów.
8. Wobec niepełnoletniego ucznia liceum, którego miejscem zamieszkania nie jest Sławków stosuje się postępowanie od pkt. 1 do 3, a następnie pkt. 5, z tym że wniosek o nałożenie kary administracyjnej wysyłany jest do Urzędu Miasta lub Gminy której podlega dany uczeń.

9. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel podejmuje następujące działania:

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca:
  - informuje pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły
  - wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia, przekazuje uzyskaną informację, przeprowadza w ich obecności rozmowę z uczniem.
  - w przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zmiany zachowania, a rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do placówki specjalistycznej lub wsparcie na terenie szkoły – pedagog/psycholog szkolny
3. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy, lub nie stawiają się do szkoły, a przejawy demoralizacji trwają nadal, szkoła pisemnie powiadamia Sąd Rodzinny, lub Policję. Podobne działania podejmuje szkoła w sytuacji, gdy wykorzystwała już wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.
4. Jeżeli szkoła uzyskała informację o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, lub udziału w grupach przestępczych przez ucznia, który ukończył 17 lat, powiadamia niezwłocznie prokuratora, lub Policję.

10. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły:

10.1. Znajduje się podejrzana substancja odurzająca, należy:

- a) Zachować należyłą ostrożność. W przypadku kiedy jest to uczeń natychmiast powiadamia on najbliższą dorosłą osobę/pracownika szkoły w pobliżu.
- b) Zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów,
- c) Powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję,
- d) Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba ustala (na ile to możliwe) do kogo należała podejrzana substancja i w jakich okolicznościach znalazła się na terenie szkoły. Ustalenia te przekazuje Policji.
- e) Wychowawcy po zdarzeniu w swoich klasach podejmują działania profilaktyczne zgodne z Programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły w obszarze substancji psychoaktywnych

10.2. Znajduje się uczeń posiadający substancje odurzające, należy:

- a) Odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.
- b) W przypadku kiedy to uczeń który powziął informacje o posiadaniu substancji odurzającej natychmiast powiadamia on najbliższą dorosłą osobę/pracownika szkoły.
- c) Powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego,
- d) Powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję,
- e) Zażądać od ucznia w obecności innej osoby dorosłej przekazania posiadanej substancji,
- f) Zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni,
- g) W przypadku otrzymania podejrzanej substancji zabezpieczyć ją przed dostępem do niej uczniów.
- h) Dyrektor szkoły powiadamia Policję, stosuje procedurę jak w przypadku znalezienia na terenie szkoły podejrzanej substancji.
- i) Wychowawca/pedagog/psycholog powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz poinformuje rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce,
- j) Wychowawca/pedagog/psycholog przeprowadza z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego,
- k) Pedagog /psycholog proponuje/udziela wsparcia terapeutyczno-wychowawczego oraz wspiera merytorycznie w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających rodziców/opiekunów prawnym ucznia,
- l) Wychowawca/pedagog/psycholog planują działania profilaktyczne lub wychowawcze względem ucznia, które będą realizowane na terenie szkoły.
- m) Wychowawcy po zdarzeniu w swoich klasach podejmują zintensyfikowane działania profilaktyczne zgodne z Programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły w obszarze substancji psychoaktywnych

11. W przypadku rozpoznania u ucznia stanu odurzenia alkoholem lub innymi środkami psychoaktywnymi na terenie szkoły

1. Osoba która powzięła taką informację powiadamia dyrektora/wicedyrektora, wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa oraz pielęgniarkę szkolną

2. Należy niezwłocznie odizolować ucznia od reszty uczniów szkoły, nad uczniem należy sprawować ciągłą opiekę – pielęgniarka szkolna lub nauczyciel,
3. Dyrektor/wicedyrektor szkoły w porozumieniu z pielęgniarką szkolną (jeśli jest dostępna) decyduje o konieczności wezwania pogotowia ratunkowego
4. Wychowawca klasy powiadamia rodziców ucznia, wzywa ich do szkoły, informuje o obowiązującej procedurze postępowania oraz o procedurze obowiązującej w szkole w przypadku posiadania substancji psychoaktywnych
5. Po zdarzeniu psycholog/pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji
6. Psycholog/pedagog szkolny udziela pomocy i zobowiązuje rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się, monitoruje ich działania w tym zakresie,
7. Wychowawca wspólnie z psychologiem/pedagogiem opracowuje działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem
8. Wychowawca wspólnie z radą pedagogiczną wdraża program wychowawczo-profilaktyczny. Monitoruje jego efekty, ewaluuje
9. Na terenie szkoły wychowawcy wszystkich klas przeprowadzają zajęcia godzin wychowawczych zgodnie z założeniami programu wychowawczo-profilaktycznego w zakresie uzależnień od środków psychoaktywnych

12.Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej

1. Zgłoszenie zajścia do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
2. Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga/psychologa i rodziców uczniów obu stron zajścia.
3. Wychowawca/psycholog/pedagog wyjaśnia okoliczności zajścia, informuje o nich rodziców i dyrektora szkoły
4. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły
5. Psycholog/pedagog wobec ucznia: poszkodowanego stosuje działania wspierające, winnego działania prewencyjno-dyscyplinujące
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i wpisania do dziennika.

13.Procedura postępowania w sytuacji przemocy fizycznej pozaszkolnej względem ucznia.

1. W przypadku zgłoszenia przez ucznia lub zauważenia przez pracownika szkoły śladów przemocy fizycznej u ucznia, pracownik zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie wychowawcę lub w razie jego nieobecności pedagoga/psychologa lub dyrekcję szkoły.
2. Ogólnych oględzin dokonuje pielęgniarka szkolna lub osoby wyznaczone przez dyrektora, sporządzając odpowiednią notatkę:
Dnia..... na ciele dziecka .....stwierdzono .....
w okolicach ....., zasinienia w okolicach .....
3. Wychowawca wraz z pedagogiem/psychologiem rozmawia z dzieckiem.
4. Na pytanie co się stało dziecko (nie) odpowiada "....." (Pisze się co mówi dziecko, ta notatka powinna znaleźć się w zeszyty wychowawcy)
5. W zależności od stanu zdrowia dziecka należy zawiadomić rodziców, wezwać pogotowie ratunkowe i powiadomić policję.
6. W zależności od zaistniałej sytuacji wychowawca, pedagog/psycholog rozmawia z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia. Następnie osoby rozmawiające z uczniem sporządzają notatkę ze zdarzenia.

7. W szczególnych przypadkach zawiadamiana jest Policja oraz Sąd Rodzinny (wniosek o wgląd w sytuację rodzinną) oraz zakładana Niebieska Karta względem stosowania przemocy wobec ucznia.
8. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i wpisania jej do dziennika.

14. Procedura wobec ucznia u którego stwierdzono stosowanie wobec niego przemocy fizycznej lub psychicznej

15. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi/wicedyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymacja służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o zamiarze zatrzymania ucznia.
4. Pedagog/psycholog szkolny lub nauczyciel sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje go o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
5. Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
6. Dyrektor/wicedyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez Policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
7. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor wyznacza wychowawcę, nauczyciela lub pedagoga/psychologa szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce Policji.
8. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu. W przypadku, gdy czynności wykonywane są w obecności pedagoga/psychologa szkolnego, po ich zakończeniu policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.
9. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policijnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców, pedagoga szkolnego.
10. Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego- ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

16. Procedura postępowania dyrektora/wicedyrektora, pedagoga/psychologa szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.

1. Dyrektor/wicedyrektor lub pedagog/psycholog przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchuje go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnotowuje personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz zawiadomić niezwłocznie policję
2. Zapewnia, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.

3. Bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków należy uwiarygodnić informacje,
4. Sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników.
5. W rozmowie z pokrzywdzonym ustala liczbę sprawców i ich dane personalne.
6. Nie nagłaśnia zdarzenia.
7. W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, należy zatrzymać do czasu przybycia Policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę (ów), konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. O fakcie zatrzymania bezwzględnie należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych.
8. Nie należy zatrzymywać na "siłę" sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga/psychologa szkolnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia policji.
9. Jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach.
10. Ofiarę należy odizolować od sprawców.
11. W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.
12. Wykonać ewentualne czynności przez przejmującego sprawę policjanta.
13. Zakazy:
  - Nie należy "na własną rękę" konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp.
  - Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

17.Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły

1. Ściganie na wniosek pokrzywdzonego, w tym przypadku wszczęcie postępowania przez Policję uzależnione jest od woli pokrzywdzonego. W przypadku tych kategorii przestępstw pokrzywdzony składa wniosek do protokołu, a po jego złożeniu przestępstwo ścigane jest tak, jak z urzędu. Wycofanie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie jest bezskuteczne.
2. Dyrektor/wicedyrektor lub pedagog/psycholog przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
3. Dyrektor/wicedyrektor odnotowuje godzinę zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
4. Dyrektor/wicedyrektor zapewnia w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
5. Dyrektor/wicedyrektor bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:
  - jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informację,
  - sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników,
  - nie nagłaśnia zdarzenia.
6. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia rodziców lub opiekunów dziecka pokrzywdzonego, relacjonuje im zdarzenie i uzgadnia z nimi czy będą chcieli zgłosić sprawę Policji.
7. W przypadku odmowy złożenia wniosku o ściganie sprawców przez rodziców należy ich poinformować, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.

8. Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:
- w ramach uprawnień statutowych szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane w statucie szkoły.
  - w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie którego się dopuścił nosi cechy postępującej demoralizacji, szkoła powinna sporządzić na tą okoliczność wystąpienie do sądu rodzinnego lub Policji.

18. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego

1. Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski każdy pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Pracownik doprowadza poszkodowanego do gabinetu lekarskiego (pielęgniarki szkolnej), zawiadamiając zaraz potem dyrektora/wicedyrektora.
3. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą- prosi o nadzór nad swoją klasą kolegę uczącego w najbliższej sali.
4. Jeśli gabinet lekarski jest nieczynny, przekazuje się poszkodowanego dyrektorowi/wicedyrektorowi, który już bierze odpowiedzialność za udzielenie pomocy,
5. Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń - miejsce wypadku należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin lub szkicu,
6. Jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych (wieczorki, dyskoteki itp.), gdy nie ma dyrektora/wicedyrektora szkoły, nauczyciel decyduje sam o postępowaniu.
7. W każdym trudniejszym przypadku nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie powiadamia dyrektora/wicedyrektora, następnie zawiadamia rodziców,
8. Jeśli wypadek zdarzył się w czasie wycieczki - wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik i odpowiada za nie.
9. Osoba odpowiedzialna powiadamia rodziców ucznia.
10. O każdym wypadku dyrektor/wicedyrektor zawiadamia niezwłocznie:
  - inspektora bezpieczeństwa i higieny pracy,
  - organ prowadzący szkołę.
11. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
12. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

19. Procedura reagowania w przypadku wystąpienia w szkole zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego

Standardową procedurę reakcji w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego:

1. Rozmowa uczestnika zdarzenia z dyrektorem/wicedyrektorem szkoły
2. Powiadomienie rodziców/ opiekunów poszkodowanego dziecka
3. Działania wychowawcze i wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy
4. Powiadomienie Policji/ sądu rodzinnego w przypadku naruszenia prawa
5. Udzielenie uczestnikom zdarzenia wsparcia psychologiczne

Procedura reagowania dla zdarzeń:

- I. Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych.***
- II. Cyberprzemoc.***
- III. Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.***
- IV. Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie -uwodzenie, zagrożenie pedofilią***

Uwagi:

Działania jak w/w. Jednakże, ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły w większości przypadków uwodzenia przez Internet.

- V. Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich.***
- VI. Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie -uwodzenie, zagrożenie pedofilią.***

Uwagi:

Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły w większości przypadków uwodzenia przez Internet.

Procedura działań do zagrożeń I-VI

1. Okoliczności zdarzenia:
  - W każdym przypadku zgłoszenia zdarzenia nauczyciel powinien ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie.
  - Uczeń zostaje poinformowany przez nauczyciela o konieczności zabezpieczenia dowodów (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu). Równolegle należy dokonać zmian danych identyfikujących, które należą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych.
  - Nauczyciel powiadamia o zdarzeniu wychowawcę oraz pedagoga/psychologa szkolnego. Informacja o zdarzeniu zostaje przekazana rodzicom dziecka.
  - Uczeń zostaje otoczony opieką psychologiczno-pedagogiczną (rozmowy wspierające).
2. Działania wobec sprawców

- Gdy sprawca czynu jest znany (uczeń szkoły) wychowawca, pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę wychowawczą na temat postępowania dziecka i konsekwencji czynu (uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał). O zdarzeniu wychowawca powiadamia rodziców.
  - W przypadku, gdy sprawcą jest osoba dorosła, osoba spoza szkoły lub sprawca jest nieznan, rodzice poszkodowanego winni skontaktować się bezpośrednio z Policją.
3. Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi, współpraca z służbami i placówkami specjalistycznymi:
- W trakcie rozmowy z dzieckiem i/lub jego rodzicami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. placówki terapeutyczne, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.
  - Należy podjąć próbę rozwiązania sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej szkoły. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzysta wszystkie dostępne środki wychowawcze i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przyniesie żadnych efektów. Dyrekcja szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinie wychowawcy i pedagoga.
  - Kontakt z Policją wymagają wszystkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo. Za zgłoszenie odpowiada Dyrektor szkoły.
4. Działania wobec świadków zdarzenia:
Zostają podjęte działania profilaktyczne przez wychowawcę lub pedagoga/psychologa szkolnego, w postaci działań edukacyjnych wobec całej klasy.
5. Monitorowanie sytuacji
Obserwacja przez wychowawcę i pedagoga/psychologa szkolnego funkcjonowania sprawcy i pokrzywdzonego ucznia w grupie rówieśniczej.

VII. Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu.

1. Ustalenie przez nauczycieli skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań). Przekazanie zaobserwowanych informacji do pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Otoczenie dziecka opieką przez pedagoga/psychologa szkolnego (rozmowy, które pomogą ustalić poziom zagrożenia, określić przyczyny popadnięcia w nałóg (np. sytuacja domowa, brak sukcesów edukacyjnych w szkole, izolacja w środowisku rówieśniczym) i ukazać specyfikę przypadku).
3. Zebrane informacje należy przekazać rodzicom ucznia oraz wspólnie omówić rozwiązania.

4. Wychowawca/nauczyciel/psycholog/pedagog który podejrzewa, że dziecko w sposób niepokojący nadużywa korzystania z Internetu przeprowadza rozmowę diagnozującą z rodzicami. W przypadku uzasadnionych podejrzeń sugeruje że, dziecko powinno zostać zdiagnozowane (należy skorzystać z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, placówek specjalistycznych, pomocy lekarskiej).
5. Po przeprowadzonej diagnozie (potwierdzającej) i wydaniu opinii na temat dziecka, zostaje ono objęte pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły – wychowawca i zespół
6. Wychowawca/pedagog/psycholog monitorują działania względem poprawy sytuacji dziecka przy współpracy z rodzicami
7. W przypadku braku współpracy z rodzicami kierowana jest prośba do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację ucznia.
8. Wychowawca o sytuacji i specyfice i trudnościach dziecka powiadamia wszystkich uczący go i oceniający nauczyciele.
9. Jeśli świadkami problemu są rówieśnicy dziecka, należy im w rozmowie zwrócić uwagę na negatywne aspekty nadmiernego korzystania z zasobów Internetu oraz zaapelować o codzienne wsparcie dla dziecka dotkniętego problemem, a także o informowanie wychowawcy w przypadku wystąpienia kolejnych przypadków u innych dzieci.

VIII. Bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam.

1. W procesie dydaktycznym posługiwanie się przez ucznia nieprawdziwymi informacjami zaczerpniętymi z Internetu powinno być zauważone przez nauczyciela, przeanalizowane i sprostowane.
2. Szkoła prowadzi działania w ramach Programu wychowawczo - profilaktycznego związaną z prawidłowymi zachowaniami względem korzystania z treści on-line.

IX. Łamanie prawa autorskiego.

1. Nauczyciel przyjmujący zgłoszenie powinien stworzyć notatkę służbą.
2. Należy zebrać informacje o osobie dokonującej zgłoszenia - czy jest do tego uprawniona (czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo itd.) oraz o wykorzystanym utworze (czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku).
3. Nauczyciel informuje osobę zgłaszającą, że dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być Policja i prokuratura. Szkoła nie wyręcza tych organów w ich rolach ani też nie wkracza w ich kompetencje.

Uwagi :

Szkoła skupia się na swojej roli edukacyjno-wychowawczej poprzez organizację lekcji na temat praw autorskich.

X. Zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online.

1. W przypadku wystąpienia incydentów zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego pracownik szkoły zobowiązany jest do zgłoszenia tego faktu Dyrekcji. Dyrektor zgłasza to osobie odpowiedzialnej za infrastrukturę cyfrową szkoły.
2. Identyfikację sprawców ataku należy do specjalistów/osób odpowiedzialnych za infrastrukturę cyfrową szkoły –informatykom.
3. W sytuacji, gdy incydent spowodował w szkole straty materialne lub wiązał się z utratą danych należy powiadomić Policję, aby podjęła działania na rzecz zidentyfikowania sprawcy.
4. Jeśli sprawcami incydentu są uczniowie danej szkoły, o zaistniałej sytuacji należy powiadomić ich rodziców, zaś wobec nich podjąć działania wychowawcze.
5. O incydencie należy powiadomić społeczność szkolną (uczniów, nauczycieli, rodziców) i zaprezentować podjęte sprawnie działania, przywracające działanie aplikacji i sieci komputerowej w szkole, jak i wychowawczo-edukacyjne wobec dzieci.

20.Proceura postępowania w przypadku niepokojących zachowań demoralizujących na terenie szkoły

I. W przypadku pojawienia się osoby obcej w szkole

1. Pracownik szkoły który zauważył osobę obcą na terenie szkoły informuje ją o konieczności opuszczenia terenu placówki. Kontroluje czy prośba została zrealizowana
  - a) W przypadku braku reakcji ze strony osoby obcej pracownik powiadamia Dyrektora szkoły/wicedyrektora, pedagoga/psychologa. Dyrektor powiadamia Policję
  - b) W przypadku gdy osoba obca przejawia zachowania demoralizujące lub jej zachowania są zagrożeniem dla psychicznego i fizycznego bezpieczeństwa dzieci;
    - pracownik bezzwłocznie podejmuje działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska,
    - powiadamia dyrektora szkoły/wicedyrektora, pedagoga/psychologa. Dyrektor powiadamia Policję
    - Dyrektor powiadamia wszystkich pracowników szkoły o stwierdzonym zagrożeniu,
    - Wychowawca/pedagog/psycholog podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz form reagowania na nie
  - c) W przypadku stwierdzenia działań osoby obcej na szkodę ucznia:
    - Dyrektor/wicedyrektor, wychowawca niezwłocznie powiadamia rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego oraz policję

- Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem poszkodowanym – w obecności rodziców/opiekunów prawnych
- Dyrektor/wicedyrektor wspólnie z pedagogiem/psychologiem przeprowadza rozmowę z rodzicami w celu ustalenia działań wspierających ucznia i rodzinę.

II. W przypadku niepokojących zachowań seksualnych ucznia w szkole:

- pracownik będący świadkiem takich zachowań bezzwłocznie podejmuje działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska,
- w przypadku przekazywania nauczycielowi przez ucznia informacji o niepokojących zachowaniach innych osób, nauczyciel zapewnia uczniowi anonimowość.
- powiadamia dyrektora szkoły/wicedyrektora, pedagoga/psychologa.
- Wychowawca lub psycholog/pedagog przeprowadza z uczniem rozmowę indywidualną oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów
- W przypadku kiedy niepokojące zachowania nadal się powtarzają wychowawca lub pedagog/psycholog zobowiązuje rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem

Uwaga:

Można w obecności ucznia i rodziców ustalić dalsze działania postępowania

- W przypadku braku współpracy z rodzicami/odmowy, jednocześnie wykorzystaniu przez szkołę wszystkich dostępnych metod oddziaływań wychowawczych które nie przynoszą oczekiwanych rezultatów oraz występowaniu znamion demoralizacji ucznia dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o sytuacji Sąd Rodzinny oraz Policję
- W przypadku gdy zachowania ucznia ma znamiona przestępstwa (np.gwałt) dyrektor w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym powiadamia rodziców ucznia lub obu uczniów (sprawcy i poszkodowanego) oraz zawiadamia Policję.
- Pedagog szkolny/psycholog sporządzą pisemnie notatkę
- W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności gru przestępczych dyrektor zawiadamia Policję

Uwaga:

Działania wobec ucznia, który ukończył 18 lat a jego postępowania świadczy o demoralizacji określa statut szkoły (za wyjątkiem udziału w grupach przestępczych, popełnieniu przestępstw).

III. W przypadku rozpowszechnienia pornografii przez ucznia

- Pracownik który powziął informację o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii bezzwłocznie powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga/psychologa
- w przypadku przekazywania nauczycielowi przez ucznia informacji o niepokojących zachowaniach innych osób, nauczyciel zapewnia uczniowi anonimowość.
- Dyrektor powiadamia administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu
- Dyrektor przekazuje pracownikom szkoły informację o zagrożeniu
- Wychowawcy klas, pedagog/psycholog podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń oraz konsekwencji jakie niosą za sobą upublicznianie takich materiałów, wskazują konsekwencje
- Dyrektor wzywa do szkoły rodziców ucznia rozpowszechniającego tego typu treści, przeprowadza z nimi rozmowę na temat zdarzenia

INNE KRYZYSY W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

21.Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.
2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
5. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.
6. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.
7. Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby naj słabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych.
8. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
9. Pomieszczenia opuszczane nie powinny być zamykane na klucz
10. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
11. W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

22.Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły

1. W sytuacji zagrożenia pożarem należy zachować przede wszystkim spokój, ocenić sytuację i podjąć działania zgodnie z obowiązującymi procedurami ..
2. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy **112**
3. Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez dzwonek szkolny (5

- krótkich dzwonek).
4. O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
  5. Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.
UWAGA!
Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować!
Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!
  6. Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej. ewakuacja odbywa się zgodnie z procedurami
  7. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
  8. Wszyscy pracownicy muszą bezwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
  9. Dyrektor zleca pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu.
  10. Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
  11. Nie należy otwierać - bez wyraźnej potrzeby - drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
  12. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.
  13. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji i należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.
  14. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie należy stosować się do ich poleceń.
  15. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

23. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną

1. Po otrzymaniu np. od rodziców lub z mediów informacji o podejrzeniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia należy powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły.
2. Dyrektor potwierdza wiadomość u lekarza - jeśli to możliwe lub dyżurującego inspektora Sanitarnego.
3. Dyrektor ustala z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.
4. Dyrektor zawiadamia organ prowadzący oraz Śląskiego Kuratora Oświaty.
5. Dyrektor nadzoruje przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.
6. Dyrektor przygotowuje informację dla uczniów i rodziców przy współpracy SANEPID-u w Dąbrowie Górniczej.
7. Dyrektor organizuje (w razie potrzeby) spotkanie z rodzicami z lekarzem chorób zakaźnych lub pracownikiem Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej.

24. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego

Wtargnięcie napastników do obiektu

1. Poddaj się woli napastników - wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych - zwracaj się do uczniów po imieniu - zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia - informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci - zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
  - nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
  - nakaż dzieciom położyć się na podłodze.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

8. Po zakończeniu akcji:
  - sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregośkolwiek dziecka poinformuj Policję,
  - nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
  - prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić dzieci.
3. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie - gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych

UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

6. Po opanowaniu sytuacji:
  - upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
  - zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
  - udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującemu,
  - w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
  - zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Zagrożenie bombowe

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych

o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:
  - rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
  - samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).
2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby: Straż Miejską lub policję.

25. Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straż Miejską, Urząd Miasta.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
  - rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),
  - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
  - numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia "bomby", użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za

- bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
  8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
  9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)
  10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia "bomby":

1. Podczas działań związanych z neutralizacją "bomby" należy zastosować się do poleceń policji.
2. Ciekawość może być niebezpieczna- należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
  - słuchaj uważnie,
  - zapamiętaj jak najwięcej,
  - jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę - jeśli nie - spróbuj zapisywać informacje,
  - zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle
  - nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
  - jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego - zapisz ten numer.
  - jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.
2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
3. Zaalarmuj dyrektora szkoły
4. Dyrektor dzwoni do Wydziału Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.
5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
6. Dyrektor zarządza ewakuację godnie z obowiązującą instrukcją

UWAGA! Poinstruj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych - plecaków, reklamówek itp.

7. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
8. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
9. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
10. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym,

11. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,
12. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

IV. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.

UWAGA! Jeśli widzisz "bombę" to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.

2. Zadzwoń pod jeden z merów alarmowych:
3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym - głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
8. Otwórz okna i drzwi.
9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

26. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa

1. Natychmiast o zdarzeniu powiadomić dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.
3. Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
4. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
5. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
6. Dyrektor wyznacza osobę do jak naj szybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to twarzą w twarz, unikać telefonu lub poczty.
7. Dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.

8. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej - udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
9. W przypadku próby samobójczej stosuje się obowiązujące procedury.
10. Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

27. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych

Sytuacja kryzysowa jest skrajnym odejściem od normy, jest sensacją, którą to media są bardzo zainteresowane. Nie można ich lekceważyć, bo mają duży zasięg i dużą wiarygodność. Image szkoły/placówki jest przez to poważnie zagrożone.

1. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami przygotowuje wypowiedzi, m.in. na następujące pytania:
  - Dlaczego doszło do sytuacji kryzysowej?
  - Jakie są lub mogą być jej skutki?
  - Kto jest odpowiedzialny, kto jest sprawcą?
  - Kto może na tym zyskać, a kto stracić?
  - Czy może dojść do zaostrzenia sytuacji?
  - Czy możliwe są reperkusje polityczne?
  - Czy kryzys jest fragmentem czegoś większego?
4. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
  - Mów pierwszy o złych wiadomościach.
  - Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
  - Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
  - Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
  - Analizuj dane.
  - Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
  - Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę.
  - Trzymaj nerwy na wodzy i nie licz na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji.
  - Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej.
  - Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
  - Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.